EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.11.2025
COM(2025) 670 final

2025/0340 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta transpordiühenduse piirkondlikus juhtimiskomitees seoses transpordiühenduse 2026. aasta eelarve vastuvõtmisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel transpordiühenduse asutamise lepinguga loodud piirkondlikus juhtimiskomitees võetav seisukoht seoses transpordiühenduse 2026. aasta eelarvet käsitleva otsuse kavandatud vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Transpordiühenduse asutamise leping

Albaania Vabariik, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariik, Kosovo,[*] Montenegro ja Serbia Vabariik (edaspidi „Kagu-Euroopa osalisriigid“) ratifitseerisid transpordiühenduse asutamise lepingu 1. mail 2019. Euroopa Liit on lepingu osaline, olles võtnud 4. märtsil 2019 vastu nõukogu otsuse transpordiühenduse asutamise lepingu sõlmimise kohta[1]. Transpordiühenduse asutamise leping jõustus 1. mail 2019.

2.2. Piirkondlik juhtimiskomitee

Piirkondlik juhtimiskomitee on loodud kõnealuse lepingu artikliga 24. Kõnealune komitee vastutab lepingu haldamise ja nõuetekohase rakendamise tagamise eest. Selleks annab piirkondlik juhtimiskomitee soovitusi ja võtab vastu otsuseid lepinguga ettenähtud juhtudel. Piirkondlik juhtimiskomitee teeb eelkõige järgmist:

a) valmistab ette ministrite nõukogu töö;

b) otsustab tehniliste komiteede moodustamise üle;

c) võtab uute ELi õigusaktide vastuvõtmise korral asjakohaseid meetmeid, eelkõige transpordiühenduse asutamise lepingu I lisa läbivaatamise teel;

d) määrab pärast ministrite nõukoguga konsulteerimist ametisse alalise sekretariaadi direktori;

e) võib ametisse nimetada ühe või mitu alalise sekretariaadi asedirektorit;

f) kehtestab alalise sekretariaadi suhtes kohaldatavad eeskirjad;

g) võib teha otsuse eelarvesse tehtavate sissemaksete läbivaatamise kohta;

h) võtab vastu transpordiühenduse aastaeelarve;

i) võtab vastu otsuse, milles täpsustatakse eelarve täitmise ning raamatupidamisarvestuse esitamise, auditeerimise ja kontrollimise menetlust;

j) teeb otsuseid lepinguosaliste vahel tekkinud vaidluste kohta;

k) võtab vastu üldpõhimõtted, mille alusel antakse juurdepääs asutamislepinguga või selle alusel loodud organite valduses olevatele dokumentidele;

l) võtab vastu aastaaruandeid, et anda ministrite nõukogule ülevaade üldvõrgu rakendamisest, ning

---

[*] Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

[1] Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

m) määrab teatavate liidu õigusaktide puhul kindlaks tähtajad ja viisid, mida Kagu-Euroopa lepinguosalised peavad kõnealuste õigusaktide ülevõtmisel järgima.

Piirkondlik juhtimiskomitee koosneb kõigi lepinguosaliste esindajatest ja nende asendusliikmetest. Vaatlejana võivad osaleda kõik ELi liikmesriigid.

Piirkondlik juhtimiskomitee teeb otsuseid ühehäälselt.

2.3. Piirkondliku juhtimiskomitee kavandatav akt

Piirkondlik juhtimiskomitee peab 2025. aasta viimasel koosolekul võtma vastu otsuse, milles käsitletakse transpordiühenduse 2026. aasta eelarvet (edaspidi „kavandatav akt“).

Kavandatava akti eesmärk on määrata kindlaks transpordiühenduse 2026. aasta eelarve.

Kavandatav akt muutub lepinguosalistele siduvaks kooskõlas asutamislepingu artikli 25 lõikega 1, milles on sätestatud järgmine: „Piirkondliku juhtimiskomitee otsus on lepinguosaliste jaoks siduv. Kui piirkondliku juhtimiskomitee otsus sisaldab nõuet, et lepinguosaline peab võtma meetmeid, siis võtab kõnealune lepinguosaline vajalikud meetmed ning teavitab sellest piirkondlikku juhtimiskomiteed.“

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Sissemaksed transpordiühenduse eelarvesse on esitatud asutamislepingu V lisas. Liidu osa moodustab 80 % eelarvest ja ülejäänud 20 % saadakse Kagu-Euroopa osalisriikidelt.

2025. aasta eelarve oli kokku 3 121 200 miljonit eurot, millest 2 496 960 miljonit eurot (80 %) saadi ELilt ja 624 240 miljonit eurot Kagu-Euroopa osalisriikidelt.

2026. aasta puhul on tehtud ettepanek jätta eelarve suuruseks endiselt 3 183 624 eurot. 80 % uutest assigneeringutest saadakse ELilt (2 546 899 eurot) ja ülejäänud 20 % uutest assigneeringutest (636 725 eurot) Kagu-Euroopa osalisriikidelt.

2026. aasta kavandatud eelarve on 2025. aastaga võrreldes 2 % suurem. See on põhjendatud inflatsiooniga lepingu piirkonnas ja ELis. See summa katab alalise sekretariaadi jooksvad kulud ja transpordiühenduse eri organite koosolekute korraldamise kulud. Ühtlasi on 2026. aasta eelarves eraldatud varasemast oluliselt rohkem vahendeid piirkondlike partnerite suutlikkuse suurendamiseks ja neile tehnilise abi andmiseks.

Piirkondlikul juhtimiskomiteel on vaja käesolev otsus vastu võtta asutamislepingu rakendamiseks ja alalise sekretariaadi toimimiseks.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „*[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku*.“

Mõiste „õ*igusliku toimega aktid*“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised

õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „*võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu*“[2].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Piirkondlik juhtimiskomitee on lepinguga, st asutamislepinguga ettenähtud organ.

Otsus, mille piirkondlik juhtimiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Vastavalt asutamislepingu artikli 25 lõikele 1 muutub kavandatav õigusakt rahvusvahelise õiguse raames lepinguosaliste jaoks siduvaks. Kavandatav akt ei täienda ega muuda transpordiühenduse asutamise lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohaste otsuste materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, s.t peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatav akt on vajalik transpordiühenduse asutamise lepingu nõuetekohaseks toimimiseks. Kõnealuse lepingu eesmärgid ja osad puudutavad maantee-, raudtee- ja siseveetransporti, mis on hõlmatud ELi toimimise lepingu artikliga 91, ning meretransporti, mis on hõlmatud ELi toimimise lepingu artikli 100 lõikega 2. Tulenevalt selle horisontaalsest laadist hõlmab kavandatav akt kõiki neid elemente. Kõik need elemendid on omavahel lahutamatult seotud ja ükski neist ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega.

Seetõttu moodustavad esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse järgmised sätted: Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 91 ja artikli 100 lõige 2.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 91 ja artikli 100 lõige 2 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Vastavalt transpordiühenduse asutamise lepingu artikli 25 lõikele 2 avaldatakse piirkondliku juhtimiskomitee otsused Euroopa Liidu Teatajas.

[2] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

2025/0340 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta transpordiühenduse piirkondlikus juhtimiskomitees seoses transpordiühenduse 2026. aasta eelarve vastuvõtmisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91 ja artikli 100 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Transpordiühenduse asutamise leping[3] (edaspidi „asutamisleping“) kiideti liidu nimel heaks nõukogu otsusega (EL) 2019/392[4]. See jõustus 1. mail 2019.

(2) Asutamislepingu artikli 35 kohaselt võtab transpordiühenduse piirkondlik juhtimiskomitee (edaspidi „juhtimiskomitee“) igal aastal vastu transpordiühenduse eelarve. Asutamislepingu artikli 35 kohaselt võib juhtimiskomitee vastu võtta ka otsuseid, milles täpsustatakse eelarve täitmise menetlust.

(3) Juhtimiskomitee peab 2025. aasta viimasel koosolekul võtma vastu otsuse, milles käsitletakse transpordiühenduse 2026. aasta eelarvet.

(4) Transpordiühenduse 2026. aastaks kavandatud eelarve hõlmab personali-, reisi-, IT-seadmete ja tarkvarakulusid, samuti tegevuskulusid, näiteks uuringute, suutlikkuse suurendamise, tehnilise abi ning konverentside ja koosolekute korraldamisega seotud kulusid.

(5) Kavandatav akt on õigusliku toimega akt, kuna vastavalt asutamislepingu artikli 25 lõikele 1 muutub see rahvusvahelise õiguse raames lepinguosaliste jaoks siduvaks.

(6) Seetõttu on asjakohane määrata kindlaks juhtimiskomitees liidu nimel võetav seisukoht.

(7) Seetõttu peaks liidu võetav seisukoht juhtimiskomitees põhinema käesolevale otsusele lisatud otsuse eelnõul, Käesolev otsuse eelnõu käsitleb transpordiühenduse 2026. aasta eelarvet, mis on vajalik transpordiühenduse organite nõuetekohaseks toimimiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel transpordiühenduse piirkondlikus juhtimiskomitees seoses transpordiühenduse 2026. aasta eelarve vastuvõtmisega, põhineb piirkondliku juhtimiskomitee otsuse eelnõul, mis on lisatud käesolevale otsusele.

---

[3] ELT L 278, 27.10.2017, lk 3.

[4] Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise kuupäeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja